

Editorial

Vážení čtenáři,

když na sklonku totality zakládala skupina pracovníků Kabinetu pro studium českého divadla Divadelní revue, musela prosazovat její vznik u tehdejších dohlížitelských orgánů. Tato již historická skutečnost stojí za připomenutí v době, kdy je existence odborného oborového periodika považována v *podstatě* za samozřejmou (pokud zrovna není čas rozdělování grantových prostředků). Vidíme-li však setrvalý a naprostý nezájem představitelů zvolené i nezvolené moci o kulturu a vědu, stojí všemožné peripetie naší minulosti za připomenutí dvojnásob. Za samozřejmou totiž považujeme v *její podstatě* i naši svobodu, která se bez iritujícího kritického pohledu bytí i do poměrně nedávné historie jeví, jako by byla zadarmo. Poslední události na východním okraji Evropy palčivě ukazují, že tomu tak rozhodně není.

Když jsme na přelomu roku připravovali toto číslo, netušili jsme, jak se vyvinou události na Ukrajině a že Divadelní revue vstoupí do svého již pětadvacátého ročníku s tematickým blokem tak výrazně rezonujícím s dobou.

Příspěvky v tématu *divadlo a moc* ukazují tento vztah v různých podobách (cenzura, ekonomika, instituce, nacionalismus, participativní gesto) i v jeho obousměrnosti (působení moci na umění i moc umění). Pět studií nahlíží téma ve vzdálenější historii: klasický filolog Pavel Nývlt dokumentuje vzájemné ovlivňování athénské soudnictví a soudobého dramatu i divadla a trojice badatelů se věnuje první polovině 19. století – Adolf Scherl nedávno prozkoumal řadu archivních materiálů a výtěžil z nich přehledovou stať o vývoji cenzurní praxe v monarchii mezi lety 1772 až 1848; Jitka Ludvová přispěla k poznání souvislostí ekonomiky divadelního provozu Stavovského divadla a zhodnocení společenské pozice divadla rozbořením dobového ekonomického „auditu“ z roku 1827; muzikolog Milan Pospíšil podrobně rozebírá peripetie vztahu cenzury k Meyerbeerově opeře *Hugenoti* (1836). A Eduard Burget z Ústavu pro českou literaturu AV ČR napsal stať o hře dramatika Františka Zavřela *Boleslav Ukruťný* (1919), která reflektuje na historickém tématu založení československého státu.

Konečně tři příspěvky se dotýkají současnosti. Polský teatrolog Mateusz Borsowski sleduje koncept zapojení publika do představení a jeho proměny v současném performativním umění. Nina Vangeli nahlíží různorodé podoby vztahu tance a moci a Jana Pilátová v obsáhlé recenzi-eseji uvažuje nad nanejvýš inspirativní knihou polského teatrologa Dariusze Kosińskiego *Teatra polskie* i nad jejím aktuálním dodatkem z roku 2013 o reflexi smolenské katastrofy. V závěru autorka cituje z dubnového rozhovoru s Kosińským, který nás dovádí do nejaktuálnější přítomnosti.

Jak napovídá skladba čísla, rádi bychom na stránkách Divadelní revue tiskli ve větší míře i příspěvky rozebírající – formou studií, analýz inscenací, esejů, komentářů dokumentů (formát je druhotný) – současné divadlo, neboť práce historiků a teoretiků nemůže být od nedávného ani přítomného (divadelního) dění odtržena.

Michal Čunderle připravil rozhovor s předkladatelem, esejistou a spisovatelem Vladimírem Mikešem, v němž se několikrát dotknou tématu moci a kde mimo jiné najdete tuto vzpomínku na rok 1968: „Bylo tam [na večírku v Itálii] hodně lidí, Umberto Eco, nakladatelé, novináři. Sochař Arnaldo Pomodoro, dělal abstraktní

sochy, přišel ke mně a ptal se: Proč vy ty Rusy nemáte rádi? A já už dostal vztek, křičel jsem na něho, tak se nechte okupovat, pozvěte si je sem do Itálie. Tohle si všichni pamatovali, zvláště Umberto Eco, a říkali mně, měl jsi mu dát přes hubu. Na dotazy k čerstvé okupaci jsem vlastně vůbec nemohl reagovat, protože novináři byli tak nechápaví a sovětských praktik neznali...“ Nejde o nepřesné analogie, ale o ahistorické opakování takové nechápavosti, které mívá hluboké následky a je devastující už jen svou přítomností.

Recenzní rubriku tentokrát téměř ovládl Vladimír Just – jako recenzent knihy Jitky Rauchové o moci a trojici českých avantgardních režisérů i jako recenzovaný v příspěvcích Evy Stehlíkové a Jana Vedrala, věnujících se Justově hlávkovské publikaci. Knihu Ivana Rumánka o japonském divadle nó reflektuje Olga Lomová.

Na sklonku loňského roku jsme také dokončili a vydali tištěnou *Bibliografii Divadelní revue 1989–2009*, kde najdete anotovaný soupis všech 1527 publikovaných příspěvků včetně jmenného a názvového rejstříku, k dostání je v Divadelním ústavu a také v e-shopu.

Za redakci přeje vše dobré
Honza Petružela

DIVADELNÍ REVUE

přijímá příspěvky do těchto otevřených tematických bloků:

České divadlo 20. století

» UZÁVĚRKA 1. ČERVNA 2014 «

Scénografie

» UZÁVĚRKA 15. ŘÍJNA 2014 «

**...a stále přijímáme studie i mimo tematické bloky,
eseje, recenze, zprávy, edice dokumentů...**

Podrobnosti, individuální termíny k doptání v redakci.

S návrhy či příspěvky nás můžete kontaktovat e-mailem na adresách: honza.petruze-la@divadlo.cz, barbara.topolova@divadlo.cz, martin.psenicka@divadlo.cz, či listem nebo po domluvě i osobně na adrese redakce: Divadelní revue, Institut umění - Divadelní ústav, Celetná 17, 110 00 Praha 1, či tel.: 224 809 133.